

Indicator	
	Bescherming en ontwikkeling van natuurgebieden
Meting	
	Oppervlakte natuurontwikkelingsgebieden in het kader van het Vlaamse Sigmapijn en het Nederlandse natuurpakket Westerschelde
Beleidscontext ⁽¹⁾	
<p style="text-align: center;">Langetermijnvisie Schelde-estuarium Ontwikkelingsschets 2010 geactualiseerde Sigmapijn (2005) Natuurpakket of Natuurprogramma Westerschelde</p>	
Waarom deze meting?	
<p>Het streefbeeld van de Langetermijnvisie Schelde-estuarium (LTV)⁽¹⁾ opteert voor een gezond en dynamisch estuarien ecosysteem in 2030: 'Als een van de belangrijkste estuaria met een volledig eb- en vloedregime en complete zoet-zoutgradiënt in Europa is het estuariene ecosysteem, met al zijn typische habitats en levensgemeenschappen langs de zoet-zoutgradiënt, behouden en waar mogelijk versterkt.'</p> <p>In de ontwikkelingschets 2010 Schelde-estuarium⁽¹⁾ zijn verder concrete maatregelen en projecten neergeschreven om uiteindelijk tot het streefbeeld van de LTV voor 2030 te komen. Voor een natuurlijk én veilig estuarium moeten langs de Zeeschelde verschillende maatregelen worden genomen in het kader van het geactualiseerde Sigmapijn⁽¹⁾. De veiligheidsaspecten worden besproken in de indicator 'veiligheid tegen overstromen'. Met betrekking tot natuurontwikkeling zijn verschillende aspecten uitgewerkt in het geactualiseerde Sigmapijn. De gecontroleerde overstromingsgebieden (GOG's), die worden aangelegd, kunnen een zuivere waterbergingsfunctie hebben of verder als landbouwgebied gebruikt worden. In een GOG wordt bij stormvloed een bepaald volume water uit de rivier tijdelijk opgeslagen, om zo de hoogte van de waterstand in de rivier tijdelijk te verlagen. Men kan er ook voor kiezen het GOG als nabestemming natuur (zowel getij- als niet getijgebonden) te geven of de natuur-landbouw functies te verweven. In het gecontroleerd gereduceerd getijgebied (GGG) dringt het getij dagelijks gedempt door en kan zich een ecosysteem ontwikkelen aangepast aan overstromingen (estuariene natuur). Daarnaast worden in het kader van het geactualiseerde Sigmapijn ook getijgebonden (ontpolderingen) en niet getijgebonden (wetlands) natuurgebieden aangelegd die niet primair een waterbergende functie hebben. Nederland wil met het natuurpakket Westerschelde⁽¹⁾ het herstel en behoud van de natuurlijke fysische, chemische en ecologische processen in de Westerschelde door een ruimtelijke uitbreiding van het estuarium.</p>	
Streefcijfer(s)	
Geactualiseerde Sigmapijn:	
Projecten 'NATUUR' niet later op te starten dan	Meest Wenselijke Alternatief ('NATUUR' oppervlakte in ha)
2010	2416,7*
2015	2184,16
2020	359,31
2025	646,44
* inclusief ongeveer 300 ha op Nederlands grondgebied: de Hedwigepolder	

Natuurpakket Westerschelde: minimaal 600 ha nieuw te realiseren estuariene natuur (projecten moeten in 2010 in uitvoering zijn)	
Parameters	
(i)	Trend in de oppervlakte van de natuurontwikkelingsgebieden in het kader van het geactualiseerde Sigmaplan en het natuurpakket Westerschelde t.o.v. de gestelde streefcijfer(s).
Ruimtelijk bereik	
NL	VL
Studiegebied van het Natuurontwikkelingsplan Schelde-estuarium ⁽³⁾ (zie figuur 1)	Studiegebied van het Natuurontwikkelingsplan Schelde-estuarium ⁽³⁾ (zie figuur 1)
Temporeel bereik	
NL	VL
2010	Vóór 2010 - 2030
Databronnen NL	
<p>Data- eigenaar:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Provincie Zeeland <p>Contactpersoon:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Renske de Jong (r.de.jong@zeeland.nl) <p>Toegankelijkheid:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Informatie beschikbaar op de website van de Provincie Zeeland (geraadpleegd op 21 juni 2010): http://provincie.zeeland.nl/milieu_natuur/westerschelde/ en de websites van de projecten 'Waterdunen' en 'Perkpolder' (geraadpleegd op 22 juni 2010): http://www.waterdunen.com, http://www.perkpolder.nl <p>Formaat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - PDF documenten op de website van de Provincie Zeeland (Anon., 2005; Anon. 2008a & b)^(1, 2) 	
Databronnen VL	
<p>Data- eigenaar</p> <ul style="list-style-type: none"> - Departement Mobiliteit en Openbare Werken, Afdeling Waterwegen en Zeekanaal (Wenz) <p>Contactpersoon:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hans De Preter (hans.depreter@wenz.be) <p>Toegankelijkheid:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Data op te vragen bij aangegeven contactpersoon, in het kader van dit project werden de gegevens aangeleverd door de heer Wim Mertens (Agentschap voor Natuur en Bos, Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek) - Informatie beschikbaar in het geactualiseerde Sigmaplan (Anon., 1997; Couderé, K. <i>et al.</i>, 2005) 	

Formaat:	
<ul style="list-style-type: none"> - Shapefile met in de attribuentabel: oppervlaktegegevens van de gebieden en planning volgens het Meest Wenselijk Alternatief en de Vlaamse regeringsbeslissingen en aanduiding van NATUUR functie en/of VEILIGHEID functie van het gebied 	
Methodologie NL en VL	
Stappen	Producten
1	<p>Verzamel de gegevens over de oppervlakte van de te realiseren natuurgebieden en de reeds gerealiseerde natuurgebieden in het kader van het geactualiseerde Sigmplan en het natuurpakket Westerschelde.</p> <p>Trend in de gerealiseerde oppervlakte van de natuurgebieden, ten opzichte van de te realiseren doelstellingen, in het kader van het geactualiseerde Sigmplan en het natuurpakket Westerschelde.</p>
Aggregatie – desaggregatie	
<p>De gegevens van het geactualiseerde Sigmplan zijn beschikbaar op gebiedsniveau maar werden samengeteld om een globaal beeld te krijgen van de (gerealiseerde en de) te realiseren oppervlakte in het Scheldebekken.</p>	
Betrouwbaarheid en vergelijkbaarheid van data en methodologie	
<p>De oppervlaktegegevens worden door de betrokken instellingen die verantwoordelijk zijn voor de uitvoering en de opvolging van deze ontwikkelingsgebieden ter beschikking gesteld op niveau van de individuele gebieden. De verwijzingen naar het tijdspad (planning, aanvang van werken, beëindiging van de werken, ...) zijn niet expliciet vermeld. Er is op dit moment geen cijferreeks beschikbaar waarin de chronologie van de realisatie van de gebieden kan getoetst worden aan het schema van de geplande streefdoelen.</p> <p>Over de cijfers die beschikbaar zijn, bestaat ook onduidelijkheid. Bv. voor het project ‘waterdunen’ is niet duidelijk welke oppervlakte een bijdrage levert aan het natuurpakket Westerschelde. Er is sprake van 250 ha getijdennatuur waarvan 150 ha kernnatuur en 100 ha recreatienatuur. Daarnaast bleek uit een studie dat het gewogen oppervlak (de mate waarin bijgedragen wordt aan de herstelopgave van de Westerschelde) voor waterdunen varieert tussen 22 ha en 52 ha.</p>	
Uitwerking van de meting: verbetering en toekomst	
<p>Op dit moment is geen shapefile beschikbaar van de te realiseren gebieden in het kader van het natuurpakket Westerschelde.</p> <p>Een gestandaardiseerde, eenduidige cijferreeks waarin de chronologie van de realisatie van de gebieden, in het kader van zowel het Sigmplan (1977, 2005) als het natuurpakket, kan getoetst worden aan het schema van de geplande streefdoelen is wenselijk.</p>	
Actualisatie- inspanning	
<p>De informatie kan periodiek (bv. jaarlijks of vijfjaarlijks) opgevraagd worden bij de aangegeven contactpersonen of geraadpleegd worden op de verschillende websites.</p>	

Opmerkingen

⁽¹⁾ **Directie Zeeland; Administratie Waterwegen en Zeewezen** (2001). Langetermijnvisie Schelde-estuarium. Ministerie van Verkeer en Waterstaat. Directoraat-Generaal Rijkswaterstaat. Directie Zeeland/Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap. Departement Leefmilieu en Infrastructuur. Administratie Waterwegen en Zeewezen: Middelburg, The Netherlands. 86 pp. + toelichting 98 pp., [details](#)

ProSes (2005). Ontwikkelingsschets 2010 Schelde-estuarium: besluiten van de Nederlandse en Vlaamse regering. ProSes: Bergen op Zoom, Netherlands. 84, map pp., [details](#)

Anon. (1977). SIGMAPLAN: voor de beveiliging van het Zeescheldebekken tegen stormvloed op de Noordzee. Ministerie van Openbare Werken. Bestuur der Waterwegen: Brussel, Belgium. 49 pp., [details](#).

Couderé, K.; Vincke, J.; Nachtergaele, L.; Van den Bergh, E.; Dauwe, W.; Bulckaen, D.; Gauderis, J. (2005). Geactualiseerd Sigmaplan voor veiligheid en natuurlijkheid in het bekken van de Zeeschelde: synthesesnota. Waterwegen & Zeekanaal NV: Antwerpen, Belgium. II, 74 pp., [details](#)

Anon. (2005). Natuurprogramma Westerschelde; Verantwoording realisering (minimaal) 600 hectare estuariene nieuwe natuur en de relatie met de instandhoudingsdoelstellingen Vogel- en Habitatrichtlijn. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. 50 pp., [details](#)

(2)

Anon. (2008a). Spoorboekje middengebied. Natuurpakket Westerschelde: Plan van Aanpak voor het herijkte pakket van locaties en maatregelen, Vastgesteld door Gedeputeerde Staten van Zeeland[S.n.][S.l.]. 27 pp., [details](#)

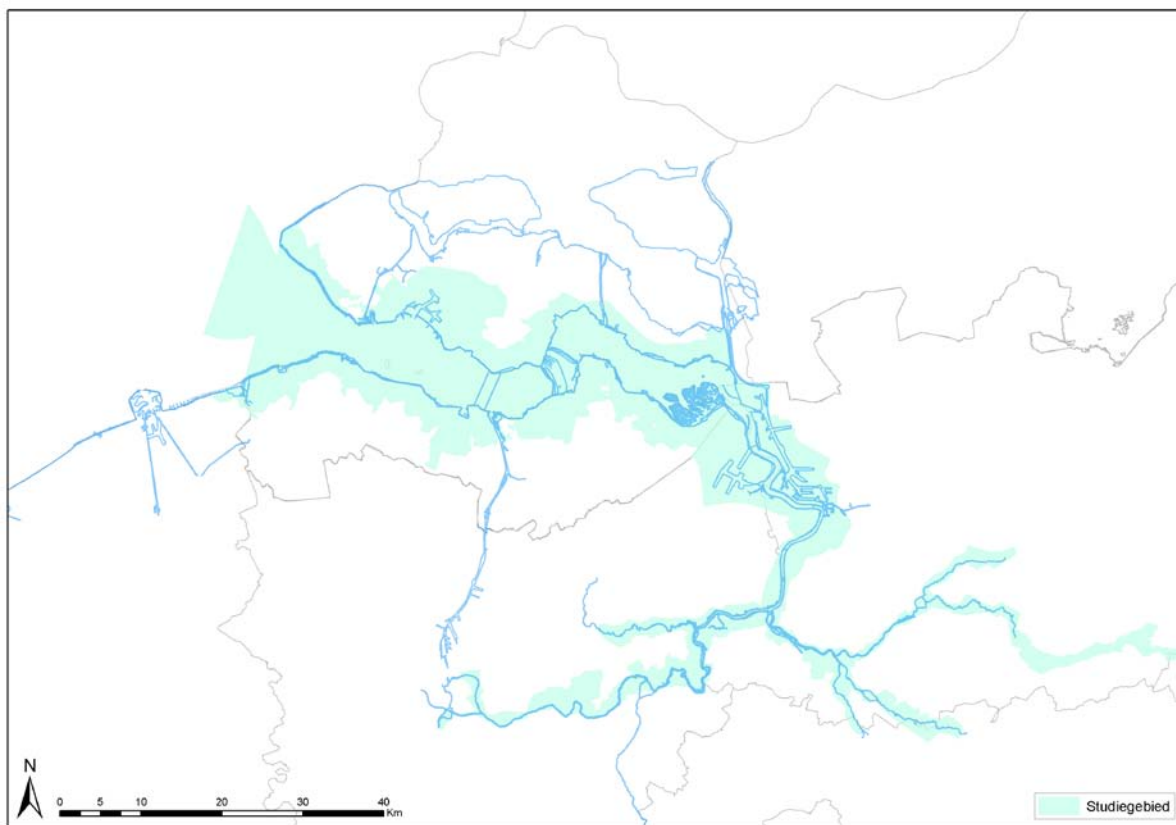
Anon. (2008b). Planbeschrijving Waterdunen. Provincie Zeeland: Middelburg. 43 pp., [details](#)

⁽³⁾ Het studiegebied van het Natuurontwikkelingsplan Schelde-estuarium (uitgebreid in het kader van de opvangfunctie voor water en met het natuurcomplex Zwin).

Van den Bergh, E.; Van Damme, S.; Graveland, J.; de Jong, D.J.; Baten, I.; Meire, P. (2003). Studierapport natuurontwikkelingsmaatregelen ten behoeve van de Ontwikkelingsschets 2010 voor het Schelde-estuarium; Op basis van een ecosysteemanalyse en verkenning van mogelijke maatregelen om het streefbeeld Natuurlijkheid van de Lange Termijn Visie te bereiken. Werkdocument RIKZ, 2003.825x. [S.n.]. 99 + annexes pp., [details](#)

Couderé et al., 2005 (zie opmerking 1)

Natuurcomplex Zwin = het grensoverschrijdend geheel van natuurgebieden tussen de verstedelijkte badplaatsen Knokke-Heist en Cadzand-Bad. Het omvat de (in de toekomst ook uitgebreide) Zwinvlakte met omsluitende duinen en dijken, en de aansluitende Vlaamse en Zeeuwse natuurgebieden. Voor Vlaanderen zijn dat het Natuurpark Zwin en de Zwinduinen en -polders. Voor Zeeuws-Vlaanderen zijn dat de Kievittepolder, de ten oosten van het afwateringskanaal gelegen Nederlandse Willem-Leopoldpolder en de stadswallen van Retranchement. Het natuurcomplex Zwin is na uitbreiding van het Zwin circa 900 ha groot.

Figuur 1: Kaart van het studiegebied van het Natuurontwikkelingsplan Schelde-estuarium (uitgebreid in het kader van de opvangfunctie voor water en met het natuurcomplex Zwin)